

Матюха Микола Миколайович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і аудиту

Київський національний університет технологій та дизайну

Матюха Николай Николаевич

кандидат экономических наук,

доцент кафедры учета и аудита

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Matjukha Mykola

PhD in Economics,

Associate Professor of the Accounting and Audit

Kyiv National University of Technologies and Design

Бех Анжеліка Миколаївна

студентка

Київського національного університету технологій та дизайну

Бех Анжелика Николаевна

студентка

Киевского национального университета технологий и дизайна

Bekh Anzhelika

Student of the

Kyiv National University of Technologies and Design

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА РАСЧЕТОВ ПО ВЫПЛАТАМ РАБОТНИКАМ

IMPROVEMENT OF THE ORGANIZATION OF ACCOUNTING OF CALCULATIONS FOR PAYMENTS TO EMPLOYEES

Анотація. У статті розглянуто проблематика організації обліку розрахунків за виплатами працівникам, запропоновані шляхи вирішення проблем та удосконалення інформаційного забезпечення напряму оплати праці. Обґрунтовано необхідність інформатизації обліку розрахунків за виплатами працівникам. Розроблено методику обліку оплати праці та уніфікація первинних документів згідно з нормативно-правовими актами України для підприємств легкої промисловості. Запропоновано пропозиції щодо вдосконалення аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам.

Ключові слова: виплати працівникам, облік розрахунків, первинний облік, аналітичний облік, інформатизація.

Аннотация. В статье рассмотрено проблематика организации учета расчетов по выплатам работникам, предложены пути решения проблем и усовершенствование информационного обеспечения направления оплаты труда. Обоснована необходимость информатизации учета расчетов по выплатам работникам. Разработано методика учета оплаты труда и унификация первичных документов согласно нормативно-правовыми актами Украины для предприятий легкой промышленности. Предложены рекомендации по усовершенствованию аналитического учета расчетов по выплатам работникам.

Ключевые слова: выплаты работникам, учет расчетов, первичный учет, аналитический учет, информатизация.

Summary. The article considers the issue of accounting for payments to employees, suggests ways to solve problems and improve information support for wages. The necessity of informatization of accounting for payments to employees is

substantiated. The method of payroll accounting and unification of primary documents in accordance with the regulations of Ukraine for light industry enterprises have been developed. Proposals for improving the analytical accounting of payments to employees are proposed.

Key words: *payments to employees, accounting of calculations, primary accounting, analytical accounting, informatization.*

Постановка проблеми. Оплата праці є важливим соціально-економічним аспектом формування ринкової економіки. Облік розрахунків з оплати праці потребує достовірного документального відображення. На кожному підприємстві згідно чинного законодавства облік оплати праці ведеться в обов'язковому порядку. Облік оплати праці вимагає ретельного організаційного вдосконалення, оскільки це досить складна ділянка бухгалтерського обліку і помилка у нарахуванні заробітної плати призводить до серйозних порушень, що має негативні наслідки для подальшої діяльності підприємства.

Для ефективної діяльності підприємства та економічного розвитку в ринкових умовах оплата праці для працівників завжди має мотивуючий характер. Управління даними про оплату праці залежить від правильності, чіткості та доцільності обліку розрахунків з оплати праці та витратами підприємства.

Облік розрахунків з оплати праці має окремі проблеми за сучасних умов господарювання в організаційному аспекті та адміністративній роботі, тому є доцільним уніфікувати дані проблеми та запропонувати шляхи їх подальшого вирішення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями дослідження теорії та методології оплати праці займалися відомі вітчизняні вчені, такі як Кирилюк С. С., Бутинець В. В., Пушкар М. С., Задорожний З. В., Шумська Т. В., Гаркавін Р. В., Безручко П. С., Кондратенко Н. П., Голов С. Ф., Завгородній В. П., Лукаш Ю. А., Чебанова Н. В., Василенко Ю. А. та інші.

Розвиток теорії заробітної плати пов'язаний з працями західних учених: Ж. Б. Сея, А. Сміта, Д. Рікардо, К. Маркса, Дж. Б. Кларка, А. Маршалла, А. Пігу, Дж. Гелбрейта, К. Джині, Р. Барра.

Проблемами організації обліку з розрахунків з оплати праці займалися В. М. Жук, М. Т. Білуха, Г. Г. Кірейцев, В. Б. Моссаковський, С. О. Левицька, Л. М. Чернелевський, П. Т. Саблук, В. Я. Савченко, І. В. Саух, В. В. Сопко, Л. К. Сук, Ю. С. Цал-Цалко та інші. З огляду на вищевикладене можна відмітити формування наукового потенціалу, який потребує подальшого розвитку в сфері організації обліку розрахунків, необхідно приділяти більше уваги, досліджувати проблематику та розробляти систему комплексних підходів для їх усунення та покращення ведення обліку.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у визначенні проблем в організаційному, адміністративному, обліковому аспектах розрахунків — за виплатами працівникам, розробка методів щодо

вдосконалення обліку та шляхів подальшого вирішення даних проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Заробітна плата — це одна з найважливіших ланок бухгалтерського обліку. Оплата праці регламентується Податковим Кодексом [1], Кодексом законів про працю [2], Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [3], Законом «Про оплату праці» [4] та іншими нормативно-законодавчими актами. Для організації обліку оплати праці на підприємстві важливим є визначення вимог щодо визначення завдань, документації, системи показників та розрахунків, за допомогою яких відбувається формування та накопичення інформації про оплату праці працівникам.

Завданнями організації щодо обліку оплати праці є забезпечення вірних даних про кількісний склад робочого колективу, фонд оплати праці та використання робочого часу; визначення обсягу відпрацьованого часу та відповідно виробленої продукції згідно затвердженим нормам виробітку; обчислення та нарахування заробітної плати у встановлені законодавством терміни; правильність утримання податків та відрахувань на обов'язкове соціальне страхування, перерахування в бюджет в повному обсязі; обчислення розподілу заробітної плати за напрямками витрат. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» регламентує порядок та правила бухгалтерського обліку виплат працівникам та розкриття інформації у фінансовій звітності. П(С)БО 26 містить такі види виплат: поточні види виплат, виплати при звільненні, виплати після закінчення трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу, інші виплати працівникам [5]. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» застосовується працедавцями при обліку виплат працівникам. М(С)БО 19 включає в себе інформацію про виплати працівникам, а саме короткострокові виплати працівникам, виплати по закінченню трудової діяльності, інші довгострокові виплати працівникам, виплати при звільненні [6]. Нормативними документами щодо обліку оплати праці є План рахунків та Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку для розрахунків за виплатами працівникам визначено синтетичний рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». На рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» ведеться узагальнення інформації про розрахунки

за виплатами працівникам, які належать як до облікового, так і до не облікового складу, — з оплати праці (за всіма видами заробітної плати, премій, допомог тощо), за неодержані в установленій строк з каси підприємства суми з виплат працівникам, за іншими поточними виплатами.

Рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» має субрахунки:

661 «Розрахунки за заробітною платою»

662 «Розрахунки з депонентами»

663 «Розрахунки за іншими виплатами» [7].

Для ефективнішого процесу накопичення, розподілу та аналізу облікової інформації про розрахунки за виплатами працівникам доцільно було б модифікувати аналітичний облік субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» для підприємств легкої промисловості.

Тому є доцільним ввести такі додаткові аналітичні рахунки:

6611 «Розрахунки за поточними виплатами працівникам»

6612 «Розрахунки за виплатами при використанні щорічної відпустки»

6613 «Розрахунки за виплатами при звільненні»

6614 «Розрахунки за виплатами лікарняних»

6615 «Розрахунки за виплатами декретної відпустки»

6616 «Розрахунки за виплатами по закінченню трудової діяльності»

6617 «Інші виплати працівникам».

6618 «Інші довгострокові виплати працівникам».

Впровадження цих аналітичних рахунків субрахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» дозволить удосконалити аналітичний облік оплати праці та дозволить ефективніше використовувати робочий час для подальших розрахунків і зменшення кількості потенційних помилок у нарахуванні та оплаті заробітної плати та інших виплат.

У процесі обліку, нарахування, виплати заробітної плати бухгалтерська служба повинна складати велику кількість первинної документації: накази (розпорядження) з кадрових питань, особові картки працівників, табелі обліку використання робочого

часу, розрахунково-платіжні відомості та інші. Тому процес правильності нарахування та виплати заробітної плати являється дуже трудомістким процесом і вимагає уважності. У зв'язку з тим, що законодавство часто змінює вимоги та норми положень з оплати праці і порушення цих вимог викликає пені та великі штрафні санкції, є доцільним організувати процес обліку розрахунків за виплатами працівників в автоматизованому режиму. Для цього, можна оптимізувати весь процес обліку шляхом автоматизації і використання новітнього програмного забезпечення конфігурації «Мастер-Бухгалтерія», де міститиметься окремо інформація щодо первинного обліку в електронній формі та самі розрахунки по працівникам, враховуючи умови трудових договорів та тарифної ставки. Автоматизація облікового процесу дозволить достовірно відображати всю інформацію по розрахункам з оплати праці по кожному працівнику та бачити динаміку фонду оплати праці для подальшого прийняття управлінських рішень.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Організація бухгалтерського обліку та розрахунків із заробітної плати — це комплекс заходів власника підприємства, спрямованих на забезпечення реєстрації фактів господарського життя, узагальнення їх із метою отримання необхідної інформації для складання звітності та прийняття управлінських рішень.

З вищевикладеного можна зробити висновки про те, що:

- автоматизація бухгалтерського обліку покращує результати роботи бухгалтерської служби та зменшує вірогідність допущення помилок, також дозволяє вчасно та в повному обсязі отримувати облікову інформацію керівництву для прийняття управлінських рішень;
- аналітичний облік субрахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» забезпечує більш точну облікову інформацію;
- розроблення комплексного підходу до організації обліку розрахунків за виплатами працівників має позитивні наслідки для суб'єкта господарювання та його діяльності.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» від 28.10.2003р. № 601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text>

6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» від 01.01.2012 № 929_011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_011#Text

7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

References

1. Tax Code of Ukraine of 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

2. Code of Labor Laws of Ukraine of 10.12.1971. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

3. Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting» of 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

4. Law of Ukraine «On Remuneration of Labor» of March 24, 1995. № 108 / 95-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>

5. Regulation (standard) of accounting 26 «Payments to employees» dated 28.10.2003. № 601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text>

6. International Accounting Standard 19 «Payments to employees» from 01.01.2012 № 929_011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_011#Text

7. Instruction on the application of the Chart of Accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations dated 30.11.1999. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>